

PÜSPÖKI JELENTÉS

az 1991. december 11 – 1992. november 25. közötti időszakról

A legutóbbi Egyházi Főtanács 1991. december 11-én ülésezett. Az azóta eltelt, 1992. november 25-ig tartó időszakról az alábbiakban teszem meg jelentésemet.

I. PÜSPÖKI SZOLGÁLATOM

1991. december 31-én este végeztem a hagyományos ősztendei istentiszteletet a kolozsvári belvárosi templomban.

1992. január 1-én fogadtam a püspöki lakásban megjelent híveinket. Dr. Erdő János egyházi főjegyző üdvözlő beszédére válaszolva, az újesztendőre Isten gondviselő áldását kértem.

Január 17-én részt vettem a Magyar Egyházak Elöljárói Állandó Ertekezletének az unitárius egyház központjában rendezett ülésén.

Január 18-án részt vettem Szedressy Pál evangélikus püspök temetésén és egyházunk részvétét tolmácsoltam.

Február 10–11-én részt vettem a Protestáns Teológiai Intézetben az unitárius hallgatók ún. csendes napjain, amelyen Jakab Dénes, Szombatfalvi József és Kászoni József lelkészek tartottak előadásokat és bibliamagyarázatot. A közös záróösszejövetel előadója Szabó Dezső lelkész volt.

Március 19-én, 83 éves korában elhunyt D. Nagy Gyula, az Erdélyi Református Egyházkerület ny. püspöke; a Farkas-utcai templomban végbement temetésén egyházunk részvétét távollétemben András György előadótanácsos tolmácsolta.

Április 12-én, virágvasárnap, feleségemmel együtt részt vettem Péteri Sándor kissolymosi lelkész beiktatóján. A kinevezési iratot Jakab Dénes köri jegyző olvasta fel. Bárány József esperes beiktató szolgálata után az új lelkész megtartotta beköszöntő szószéki szolgálatát; utána egyházi beszédet mondtam.

Május 2-án került sor Szabédi László író, hittestvérünk kolozsvári, Lázár utcai házában elhelyezett emléktábla leleplezésére. Utána az Egyház dísztermében tartott tudományos ülésen a magyar irodalomtudomány neves művelői tartottak megemlékezést. Másnap az ünnepség az író szülőfalujában, Szabédon folytatódott, ahol az istentiszteleten népes gyülekezet jelenlétében alkalmi egyházi beszédet Kecskés Lajos helybeli lelkész mondtott.

Május 8-án Tökés László királyhágómelléki református püspök és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség felhívására Csíkszereda főterén nagyszabású ökumenikus rendezvényre került sor az alábbi céllal: „Egyházaink és keresztény népünk feltétlen nemzeti megbékélési szándékának és békességszeretetének legjobb értelemben vett demonstratív kinyilvánítása, méltóságteljes testvéri kéznyújtás a román nép és más nemzetiségek felé“.

Az ökumenikus rendezvényen, amelyen az összes történelmi egyházak képviseltették magukat, egyházunk nevében ünnepi beszédet dr. Szabó Árpád rektor mondott. Egyházunkat rajta kívül Jenei Dezső főgondnok, Andrási György és Mikó Lőrinc előadótanácsosok, Farkas Dénes főszámvévő, Kolcsár Sándor esperes és Simén Domokos helyi lelkész képviselték.

Május 10-én feleségemmel együtt részt vettem Székely János árkosi lelkész beiktató ünnepélyén. A beiktatást Gál Jenő esperes végezte. A püspöki kinevezést Kotecz József felsőrákosi lelkész olvasta fel. Az új lelkész szószéki szolgálata után egyházi beszédet mondtam. A kör lelkészeinek üdvözlét Török Áron sepsiszentgyörgyi lelkész tolmácsolta. Az ünnepség közébédél fejeződött be.

Június 11-én Jenei Dezső főgondnokkal és Mikó Lőrinc tanácsossal együtt részt vettem az egyházfők Nagyváradon tartott értekezletén.

Június 14-én a Dávid Ferenc Egylet felolvasó ülésén „Az élet könyve“ címen előadást tartottam.

Június 21-én Jenei Dezső főgondnokkal együtt részt vettem monostori gyülekezetünk 15 növendékének a belvárosi templomban tartott konfirmációi ünnepélyén.

Június 24-én részt vettem Mózes Árpád evangélikus püspök beiktatóján és egyházunk nevében köszöntő beszédet tartottam.

Június 29-én részt vettem a lelkésztovábbképző tanfolyam megnyitására és július 7-én a tanfolyam kiértékelő megbeszélésén.

Július 11-én a Protestáns Teológiai Intézetben részt vettem Bustya Albert marosvásárhelyi református lelkész doktoravató ünnepélyén.

Július 12-én részt vettem belvárosi templomunkban 18 ifjú konfirmációján.

Augusztus 13-án részt vettem dr. Teleki Mihály ny. református teológiai professzor temetésén.

Augusztus 15—22. közti időben egyházunkat meglátogatta dr. Victor Carpenter San Francisco-i lelkész, feleségével együtt; mindketten a püspöki ház vendégei voltak. Ittlétük egész ideje alatt dr. Erdő János volt segítségükre prédikáció fordítással és vidéki látogatásaikon való részvétellel. Lelkész afia augusztus 16-án de. a belvárosi, du. a monostori egyházközségben prédikált. Ez utóbbi egyházközség a San-Francisco-i gyülekezet testvéregyházközsége. Vendégeink látogatást tettek Tordán,

Torockón, Magyarsároson, Segesváron, Székelykeresztúron, Sepsziszentgyörgyön, Baróton és Székelyudvarhelyen, a három utóbbi egyházközségben megtekintve épülő templomainkat.

Szeptember 26—október 2. között a püspöki ház vendégei voltak dr. George Williams Chico-i professzor feleségével, dr. Gellérd Judittal és édesanyjával. Vendégeink erdélyi unitárius egyházunk lánglelkű pártfogói, egyházközségeink, anyagi gondjaink önzetlen hordozói, szellemi és lelki támogatói, akiknek sokirányú tevékenységét, egyházszeretetét és áldozatkészségét eléggé meghálálni nem is tudjuk.

Október 16—18. napjain a német evangélikus egyház Nagyszebenben megünnepelte az erdélyi reformáció megindulásának 450-ik évfordulóját, amelynek első napi ünnepségein egyházunkat András György előadótanácsossal képviseltem. Az ünnepségen két külföldi evangélikus professzor tiszteletbeli doktori avatási ünnepségén intézetünk unitárius tanárai is részt vettek.

Október 25-én nagyszabású ökumenikus ünnepségen vettem részt a kolozsvári főtéri katolikus templomban, és egyházunk nevében beszédet mondtam. Ez alkalommal került sor az újonnan megválasztott 27 országgyűlési képviselő és 12 szenátor ünnepélyes eskütételére.

November 3-án 83 éves korában elhunyt dr. Teofil Herineanu, a román ortodox egyház kolozsvári érseke. A november 6-i temetési szertartáson a református, evangélikus és unitárius egyházak képviselőitől a búcsúbeszédet én tartottam.

II. LELKÉSZNEVELÉSUNK

A Protestáns Teológiai Intézetben az oktatás a tanév folyamán rendszeresen folyt, dr. Szabó Árpád rektor irányításával. Az unitárius tanári kar tagjai: dr. Erdő János, dr. Szabó Árpád és dr. Rezi Elek, valamint Kovács István (volt homoródújfalvi lelkész).

A hallgatók óralátogatási és tanulmányi eredménye általában kielégítő; a vasárnapi istentiszteleteken és a reggeli áhítatokon pontosan részt vettek, és november 15-én tartalmas műsorral egybekötött szószéki szolgálattal szerepeltek.

Külön említést érdemel három hallgató tevékenysége, akik a környékbeli lelkész nélküli gyülekezetekben végeztek eredményes lelkészi szolgálatokat: Kozma Albert III. éves hallgató egész éven át a szindi egyházközségben, Szentgyörgyi Sándor V. és Mezei Csaba III. éves hallgató a tordatúri egyházközségben.

Ez év szeptember 14—19. között tartotta a Teológiai Intézet a felvételi vizsgát az I. évfolyamra. Az E. K. Tanács erre a tanulmányi évre 4 fiú és 2 leány felvételét irányozta elő. A jelentkezett 8 fiú és 9 leány közül vizsgaeredményük alapján az I. évfolyamra az alábbiak iratkoz-

hattak be: Szeredai Noémi (9,40), Lőrinczi Lajos (9,21), Gyerő Dávid (9,14), Kocs Júlia (9,10), Szabó László (8,94) és Koppándi Botond (8,89 általános osztályzattal). Az E. K. Tanács utólagos jóváhagyásával az Intézetből kilépett Kádár Attila helyére még egy hallgatót, Tordai Ernőt felvette az I. évfolyamra, aki 8,86-os eredményt ért el.

Jelenleg az első évfolyamon 7, a II-on 8, a III-on 8, a IV-en 5 és az V-en 3, összesen 31 hallgatónk van. Hollandiából és Angliából értékes bútorzatot, ágyneműt kaptunk fiú- és leánybentlakásaink részére. Folyamatban van a leánybentlakásnak az Egyház Sora nevű épületében való elhelyezése.

A megnövekedett létszám komoly gondok elé állította a tanári kart legációk helyek biztosítása érdekében. A kérdés lelkészeink jóindulatú támogatásával kedvező elintézkedést nyert, úgy, hogy valamennyi hallgatónk minden sátoros ünnepen legátusi szolgálatokat végezhet. Legátust fogadó lelkészeinknek és gyülekezeteinknek ezúton mondunk hálás köszönetet.

Ez az első alkalom, amikor hallgatóink szeretet- szolgálatáról jelentést tehetünk. Ez a fontos tevékenység az elmúlt évben kezdődött és ebben a tanévben nyert szervezett keretet. Hallgatóink a helybeli Unitárius Nőszövetség irányításával több idős, beteges és magányos hívünket látogatták meg és közülük többit az Intézet konviktusából ebéddel láttak el.

III. EGYLETEINK MUNKAJA

Amint legutóbbi püspöki jelentésemben megelégedéssel számoltam be, 4 évtizedes kényszerszünet után egyleteink tevékenysége újra megkezdődött.

a) Oklándon július 10—13. napjain jól sikerült konferenciát rendezett az Ifjúsági Egylet, amelyen a különböző egyházközsegekből több mint 200-an vettek részt. A megnyitó istentisztelet után, amelyet Kovács István sepsiszentkirályi lelkész, az egylet elnöke tartott, valamint Bencző Dénes esperes szószéki szolgálata után Kovács Sándor IV. éves teológiai hallgató terjesztette elő titkári jelentését. A konferencián az alábbi előadások hangzottak el: Szász Ferenc brassói lelkész: „Vallásunk szerepe ifjúságunk önmagára találásában“; Kászoni József homoródszentmártoni lelkész: „Az ifjúsági egylet, mint a vallásos élet megélésének lehetősége“; Kriza János III. éves teológiai hallgató: „Szeretetszolgálat, mint cselekvő vallásosság“; Márkos Ervin helybeli lelkész: „Oklánd múltja és jelene“; Molnár Lehel III. éves teológiai hallgató: „Az ifjúság szerepe vallásos és népi hagyományaink megőrzésében“. A reggeli áhítatokat Veres Ferenc V. éves és Czire Szabolcs II. éves hallgatók végezték. A záró istentiszteleten a lelkészi szolgálatot Kovács Sándor V. éves teológiai hallgató végezte.

A rendezés Márkos Ervin lelkész és munkatársai érdeme. Az ifjak lélekben megerősödve, hitben meggazdagodva tértek haza otthonaikba.

b) Szeptember 20-án tartotta alakuló találkozóját Kolozsváron az Unitárius Nők Országos Szövetsége. Az eddig nyilvántartott 31 szervezet képviselőjében mintegy 250 nőszövetségi tag jelent meg.

A találkozást a püspök által tartott áhítat vezette be. Zsakó Erzsébet, a kolozsvári Nőszövetség elnöke beszámolt a Nőszövetség addigi tevékenységéről, majd ismertetés hangzott el a lókodi Öregek Otthona létesítésének eddigi eredményeiről, amelynek lelkes, önzetlen irányítója Kiss Domokosné Kocsis Rozália, a kénosi lelkész hitvestársa.

Az ünnepi istentiszteleten a szolgálatot Orbókné Szent-Iványi Ilona, a budapesti egyházközség lelkésze végezte. Utána Marton Melinda, a Kolozsvári Magyar Opera művésznője énekelt és Nyitrai Mónika szavalt. Azt követően szakcsoportokra oszolva folytatódtak a megbeszélések, végül sor került a választásra, amelynek eredményeképpen az Országos Nőszövetség elnöke dr. Kovács Lajosné, ügyvezető alelnök Zsakó Erzsébet, alelnökök Szabó Magda és Májay Cecília, főtitkár Paskuczna Szathmári Viola, titkár Gyulainé Jakab Anna, pénztáros Ajtay Rózsika, ellenőr Báró Hajnalka, választmányi tagok a kolozs-tordai egyházközből: Szabó Anikó, Sigmond Júlia, Csomós Gizella, Kádár Ildikó, Székelyné Surányi Ilona; a maros-küküllői körből: Tompa Mária; a székelykeresztúri körből: Báró Gabriellá; a székelyudvarhelyi körből: Kovács Éva; a háromszéki körből: Bogdán Ilona.

c) A Dávid Ferenc Egylet 1991 második felétől 1992. október 15-ig Kolozsváron az alábbi felolvasó üléseket tartotta:

1991. október 20:	Szász Ferenc: „Én Istenem én Istenem“;
november 24:	dr. Rezi Elek: „Hiszek az emberben“;
1992. január 19:	Kovács István: „Hiszem a bűnbocsánatot“;
február 16:	dr. Szabó Árpád: „Kinek mondanak engem az emberek?“;
március 29:	dr. Erdő János: „Hiszem az örökéletet“;
május 24:	dr. Donald Szánthó Harrington: „Jellem általi üdvözülés“;
június 14:	dr. Kovács Lajos: „Az élet könyve“;
október 18:	Török Tamás (Magyarország): „Dávid Ferenc a magyar irodalomban“.

Minden alkalommal színművészek szavallatokkal szerepeltek és Márkos Albert hittestvérünk buzgó irányításával magas színvonalú zenei műsor egészítette ki a jól sikerült ünnepeket.

IV. KÜLFÖLDI KAPCSOLATAINK

Külföldi kapcsolataink az év folyamán is folyamatosak, szerteágazóak és eredményesek voltak.

Március 16-tól, feleségével együtt, a Teológiai Intézet vendégeként egy hetet országunkban töltött dr. Spencer Lavan, az észak-amerikai Chicagóban működő unitárius és univerzalista teológiai főiskola rektora, aki a teológiai hallgatók előtt nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott és több egyházközségünkbe ellátogatott.

Március 17—18. napjain részt vettem az Unitárius Világszövetség Vezető Tanácsának évi gyűlésén, amelynek fő feladata a jövő év augusztus 14—18. napjain az indiai Bangalorban rendezendő kongresszus előkészítése volt. A kongresszus témája: „Living our faith — Hitelfelfogásunk megélése“. A világszervezet három évenként sorra kerülő közgyűlésének feladata a vezetőségnek újabb három évre való megválasztása. A főbb tisztségekre a Vezető Tanács az alábbiakat javasolta: elnök: Natalie Gulbrandsen (Egyesült Államok), az észak-amerikai unitárius univerzalista egyház moderátora, világi elnöke; alelnök: Nichito Niwano, a Rissho-Kosei kai japán szabadelvű vallásos szervezet újonnan választott vezetője; pénztáros: dr. Roy Smith, az angol unitárius egyház főtítkára; Romániából dr. Szabó Árpád vezető tanácsi tag.

Az észak-amerikai unitárius univerzalista egyház rendezésében Budapesten március 19—22. napjain ment végbe az unitárius egyházak vezetőinek találkozója, amelyen egyházunkat dr. Kovács Lajos püspök, dr. Erdő János főjegyző és dr. Szabó Árpád professzor képviselték. A világ unitáriusai szorosabb együttműködésének gondolata már évekkal ezelőtt felmerült az angol unitáriusok évi közgyűlésén, valamint legutóbb a hamburgi világkongresszuson, azzal a céllal, hogy elősegítse a világ unitáriusainak együttműködését, az unitárius hitfelfogás világszerte való tudatosítását.

A találkozó nem volt kellően előkészítve. Jelen volt Robert Traer, világszervezetünk főtítkára, 5 résztvevő az Egyesült Államokból, 3 Romániából, 2 Németországból és 1—1 Angliából, Indiából, Dél-Afrikából, Ausztráliából, Dániából, Magyarországról és Csehszlovákiából. Németországból részt vett 2 képviselővel az ún. német-unitáriusok közössége, amelynek történelmileg az unitárius egyházakkal és közösségekkel semmilyen kapcsolata nincs; viszont nem kaptak meghívót az unitárius hitfelfogásunkhoz egészen közelálló szabadelvű német, holland, svájci és francia közösségek.

A jelenlevők ismertették az általuk képviselt unitárius közösségek rövid történetét, jelenlegi helyzetét, kifejezve annak szükségét, hogy

szorosabb együttműködésük érdekében igyekeznünk kell egymás közelebbi megismerésére. Egyházunk részéről dr. Erdő János tartott ismertést; röviden felszólalt dr. Szabó Árpád professzor.

A találkozó elhatározta, hogy nem hoz létre egy új nemzetközi unitárius szövetséget, mert az gyengitené jelenlegi világszervezetünket, de rendszeresíteni óhajtja meghatározott időközökben az egyházak vezetőinek találkozóját. A találkozók közti időszakokban a kapcsolatok és tevékenységek irányítására létrehozott egy koordináló bizottságot, melyben a különböző egyházak a földrajzi hovatartozásuk szerint képviselik magukat. A bizottság az Egyesült Államok, Anglia, a közép-európai országok és India egy-egy képviselőjéből áll, amelynek elnökül megválasztották dr. Roy Smitht, az angliai unitárius egyház főtítkárá, tagjainak Natalie Gulbrandsent, az észak-amerikai unitárius univerzalista egyház moderátorát, Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkésznőt és egy indiai lelkészt. A romániai, magyarországi és csehszlovákiai egyházak képviselői megállapodtak, hogy a bizottságban való részvételt illetően a rotációs rendszert alkalmazzák; mindenik egyház képviselője csak egy ciklusban lehet tagja a bizottságnak. A találkozó egy nyilatkozatot fogadott el, amelyben hangsúlyozza, hogy „a mi küldetésünk szolgálni Istent és földünk közösségét az egész világra elterjedt hitünk megerősítése által“.

Március 19-én a Hőgyes Endre utca 3. sz. alatti misszióház gyűléstermében tartott szeretetvendégségen bibliamagyarázatot tartottam.

Március 23-án a budapesti egyházi központban megbeszélés volt, amelyen romániai részről dr. Kovács Lajos püspök, dr. Erdő János főjegyző, dr. Szabó Árpád rektor, magyarországi részről Bartók Béla főgondnok, Bencze Márton püspökhelyettes, Szent-Iványi Ilona lelkésznő és dr. Jakab Jenő lelkész vett részt. A résztvevők kifejezték azt az óhajukat, hogy a két egyház között szorosabb kapcsolat létesüljön, évente legalább egyszeri rendszeresített találkozással. E találkozások célja az egymást érintő kérdések megbeszélése.

Május 17-én került sor Orbókné Szent-Iványi Ionának a budapesti Nagy Ignác utcai templomban történt rendes lelkészi beiktatására. Ez ünnepi alkalommal az 1Kor 9.16 verse: „Jaj nékem, ha nem az evangéliumot hirdetem“ alapján egyházi beszédet mondtam és köszöntöttem egyházunk képviseletében az újonnan beiktatott lelkészt. Egyházunkból a beiktatáson még jelen voltak Farkas Dénes főszámvevő, Szabó Zoltán egyházi titkár és Kászoni József homoródszentmártoni lelkész, akik mind köszöntő beszédet mondtak.

Az Unitárius Világszövetség 1992. július 20—25. között a francia tagcsoporttal együtt „Albert Schweitzer és a világvallások“ címen az elzászi Münsterhez tartozó Kleebach helységben konferenciát tartott, amelyen 11 országból 93-an vettek részt. Egyházunkat dr. Erdő János, dr. Szabó Árpád és dr. Rezi Elek teológiai tanárok képviselték.

A francia tagcsoport 1949-ben alakult meg. Alapítója és első elnöke George Marchal párizsi szabadelvű protestáns lelkész volt. A konferencián Albert Schweitzer sokirányú tevékenységéről 8 előadás hangzott el. Ezek közül csupán az Erdő János előadásával foglalkozunk közelebbről.

Dr. Erdő János „Schweitzer és az unitarizmus“ címen tartott előadást és az alábbiakat állapította meg: „Schweitzer hit- és életfelfogását a szabadelvűség jellemzi. Ennek tudható be, hogy az unitarizmus szellemvilágához közel érezte magát és ennek több alkalommal kifejezést is adott.“ Idézi Schweitzer két megállapítását: „Abban az időben, amikor a nagy egyházaknak sem akaratuk, sem bátorságuk nem volt szembeállni a náciizmussal, az unitáriusok és a kvékerek képviselték azt a reményt, hogy Jézus igaz szellemét újra fel tudjuk élesíteni.“ Egy másik helyen azt mondja: „Itt vannak az unitáriusok, akik a vértanúk történeti egyházát alkotják, akik megpróbálják azt gyakorolni, amit Jézus hirdetett“.

A második világháború után az amerikai unitáriusok szoros kapcsolatban állottak Schweitzerrel és anyagi segítséget nyújtottak afrikai missziója fenntartásához. 1961-ben Schweitzer elfogadta az amerikai unitárius szöványegyház tiszteletbeli tagságát.

A konferencia minden tekintetben sikeresnek bizonyult.

Máthé Sándor olthévi lelkész az 1991—1992 tanulmányi évben a manchesteri unitárius teológiai főiskola ösztöndíjasa volt. Kovács István sépszentkirályi lelkész 1993. január 15-től kezdődően ösztöndíjat nyert az oxfordi Manchester College unitárius főiskolán.

V. VILAGSZÖVETSEGUNK

Frankfurti központjában az utóbbi hónapokban lényeges változások történtek; lemondott állásáról két főtisztviselő, Lucie Meijer és Irmtrud Schmalenbach, akik a már korábban nyugalomba vonult főtítkárról, Diether Ghermann munkatársai voltak évtizedeken át. Robert Traer, az új főtítkárról székelyét áttette Oxfordba, ahova a jövő évben az egész titkárság át fog költözni és a frankfurti iroda fokozatosan megszűnik.

VI. KIADVANYAINK

A Keresztény Magvető mind a négy száma 1991-ben megjelent. Ebben az évben eddig két szám jelent meg, a harmadik szám nyomdában van. Az Unitárius Közlönynek eddig két száma jelent meg. Sajnos, saját nyomda hiányában kiadványaink idejében való megjelenése lehetetlen. A Kis Biblia 4-ik kiadása, változatlan szöveggel a napokban látott napvilágot.

VII. ÖKUMENIKUS TEVÉKENYSÉGUNK

Örömmel jelentem, hogy a történelmi változás után nem sokkal megalkult a Magyar Keresztény Egyházak Elöljáróinak Állandó Értekezlete, amelynek tagjai a római katolikus egyház részéről Bálint Lajos érsek, gyulafehérvári, Tempfli József nagyváradai, Reizer Pál szatmári és Krauter Sebestyén temesvári püspök, Csiha Kálmán kolozsvári és Tökés László királyhágómelléki református püspök, Mózes Árpád magyar evangélikus és dr. Kovács Lajos unitárius püspök. Titkár Mikó Lőrinc tanácsos. Az értekezlet tagjai több alkalommal a kolozsvári református vagy unitárius püspökségen, kétszer Nagyváradon és egyszer Szatmáron ülészetek. E találkozások célja egyházaink közös nagy problémáinak megbeszélése, és közös állásfoglalás kialakítása jogtalanul elvett javaink visszaszerzésére. A több alkalommal a legfőbb állami vezetőkhez intézett közös felterjesztéseinkre, memorandumainkra eddig semmilyen válasz nem érkezett, de küzdelmünk a Magyar Demokrata Szövetséggel való egyetértésben jó reménységgel és kitartással tovább folyik.

Október 25-én a Kolozsváron végbement ökumenikus istentiszteleten egyházunk nevében többek között ezeket mondtam: „Gondviselő Istenünk iránti mély, tiszta hálaadással emlékezünk arra, hogy drága magyar népünk, egyházaink irányítása mellett, a diktatúra négy évtizedes, viszontagságos időszakában is egységeről, áldozatkészségeről, feltétlen hűségéről, és ami a leglényegesebb, megingathatatlan élniakarásról tanúbizonyosságot téve, hivatását a maga egészében példaadó módon teljesítette. Anyagi javainktól megfosztva, a megpróbáltatások keserű időszakában, mostoha körülmények között is, de Isten gondviselésébe vetett bizalommal és az igazságosabb emberi élet iránti reménységgel életben maradtunk. A közel három esztendővel ezelőtt bekövetkezett fordulat népünket és egyházunkat is új feladatok elé állította. Isten iránti hálaadással és mély megelégedéssel gondolunk arra is, hogy népünk a helyhatósági és a legutóbbi választásokon példaadó egységet alkotva vett részt, biztosítva ezáltal a képviselőházban és a szenátusban való képviselőletünket. Új képviselőinktől és szenátorainktól azt kérjük és azt várjuk, hogy a lényeges, döntő jelentőségű, népünket és egyházainkat érintő kérdéseinkben úgy képviseljenek minket, hogy az népünk és egyházaink előmenetelét szolgálja“.

Hisszük, hogy nemes törekvéseinkben velünk lesz a gondviselő Isten a jövőben is. Hisszük, hogy egyházunk vezetőivel és híveivel együtt a jövőben is ki fogja venni részét a megmaradásunkért és jogaink érvényesítéséért folyó nehéz, nemes küzdelmünkből. És feltétlen bizonyossággal hisszük azt is, hogy gyülekezeteink a nehéz átmenet megpróbáló időszakában is vállalják az egyházuk fennmaradását biztosító anyagi áldozatokat.

VIII. KINEVEZÉSEK, ATHELYEZÉSEK

Péterfi Sándor csekefalvi lelkészt 1992. január 1-től áthelyeztem a kissolymosi egyházközségbe.

Székely János kökösi lelkészt április 1-től kineveztem Árkosra.

Márkos Ervin oklándi lelkészt november 1-től áthelyeztem a fogaras-nagyszzebeni egyházközségbe.

Fóris Zoltán gyakorló segédlelkészt november 1-től rendes lelkésznek kineveztem Újszékelyre.

Rüszt Tibor fogaras-nagyszzebeni gyakorló segédlelkészt október 1-től áthelyeztem a tordatúri egyházközségbe.

Szentgyörgyi Sándor abszolvenst kineveztem gyakorló segédlelkésznek október 1-től Marosvásárhelyre.

Nagy Attila abszolvenst kineveztem gyakorló segédlelkésznek október 1-től a kökösi egyházközségbe.

Ilkei Árpád abszolvenst kineveztem gyakorló segédlelkésznek október 1-től Homoródújfaluba.

Kecskés Gyöngyvért február 1-től kineveztem rendes énekvezérnek a szabédi egyházközségbe.

Ebben az esztendőben nyugdíjba nem vonult senki.

Utódlási nyugdíjban részesült Bálint Imola, Bálint Ferenc volt kolozsi lelkész leánya és Zsigmond Csaba négy gyermeke.

IX. HALOTTAINK

Az év folyamán az alábbi hittestvéreink távoztak az örökkévalóságba

Major Sándor ny. lelkész életének 89. évében május 1-én elhunyt. 10 évig komjátszegi, 38 évig haranglábi egyházközségben csendben, evangéliumi lelkülettel hirdette az evangéliumot. A szűkebb család és az egyházi központ közösségében én idéztem szerény, nemes alakját. Temetésén a szolgálatot dr. Szabó Árpád professzor végezte, a sírnál Bálint Benczédi Ferenc haranglábi beszolgáló lelkész búcsúztatta.

Zsigmond Csaba Attila kobátfalvi lelkész 44 éves korában július 24-én váratlanul elhunyt. A temetési szertartáson a lelkészi szolgálatot Báró József esperes végezte. Egyetemes egyházunk és a központ nevében Szabó Zoltán egyházi titkár mondott búcsúbeszédet. Az egyházkör részvétét Botha Dénes fiatfalvi lelkész tolmácsolta. A sírnál Keresztes Sándor homoródszentpáli, Kedei Mózes székelyudvarhelyi, Fülöp Dezső mézskői, Szombatfalvi József csehétfalvi, Kiss Gergely székelyszentmihályi lelkészek, valamint Nagy Levente kolozsvári Irisz-telepi református lelkész és Izsák Domokos kobátfalvi pénztárnok búcsúztatták.

Halmágyi Pál ny. bethlenszentmiklósi lelkész július 1-én 77 éves korában adta vissza lelkét teremtőjének. Rövid ideig brassói, majd sín-

falvi szolgálata után, 1941—1986-ig, 45 éven át nyugdíjba menetelégig hivatásszerűen evangéliumi lelkülettel, példaadó módon végezte hivatását a bethlenszentmiklósi gyülekezetben, 1982-től haláláig a Lelkész- és Énekvezérképesítő Bizottságok tagja volt. Temetésén a bethlenszentmiklósi templomban a lelkészi szolgálatot Pálfi Dénes helybeli lelkész végezte. Az egyetemes egyház nevében Szabó Zoltán egyházi titkár, az egyházkör részéről Benedek Sándor esperes, valamint a református és ortodox helyi lelkészek mondtak búcsúbeszédet; az énekkar karmesterétől több énekszámmal búcsúzott. A sírnál Fülöp Dezső mészköi lelkész szülőfaluja nevében, Sebe Ferenc ny. előadótanácsos mint osztály- és évfolyamtárs búcsúztatták.

Dr. Kiss Zoltán hivatalnok, kolozsvári egyházközség híve, a központi Pénzügyi Bizottság tagja augusztus 13-án 75 éves korában elhunyt. Temetésén a szolgálatot osztálytársa, Sebe Ferenc ny. előadótanácsos végezte.

Pataki András magyarorszáti lelkész, a második világháború folyamán mártírhalált halt hasonnevű várfalvi lelkészünk fia 1992. szeptember 4-én 54 éves korában váratlanul hunyt el. Lelkészképesítő vizsgája letétele után 32 éven át egyfolytában nagy gyülekezete általános elismerésétől körülvéve hirdette az evangéliumot. Temetésén a lelkészi szolgálatot évfolyamtársa, Jakab Dénes szentábrahámi lelkész végezte. Az egyetemes egyház részvétét dr. Erdő János főjegyző tolmácsolta. Az egyházkör nevében Benedek Sándor köri esperes, továbbá Péntek Márton helybeli református lelkész és az ortodox egyház lelkésze búcsúztatták. A sírnál Nagy Ödön várfalvi, Lőrinczi Károly aranyosrákosi és Székely János árkosai lelkészek mondtak búcsúbeszédet.

— * —

Hálásan köszönöm azt az önzetlen, hűséges tevékenységet, amellyel az egyházi központ, Egyházi Képviselő Tanácsunk, főgondnokunk, egyházi főjegyzőnk, espereseink, felügyelő gondnokaink, köri tisztviselőink, lelkészeink, egyházközségi gondnokaink és keblitanácsosaink buzgó híveinkkel együtt ennek az évnek a folyamán is lélekszerinti munkát végeztek. Külön ki kell emelnem Jenei Dezső főgondnokunk fáradhatatlan irányító tevékenységét, amelynek értékét felmérni nem is tudjuk. Kérjük őt, hogy meggyengült egészségi állapota ellenére, továbbra is vállalja a nélkülözhetetlen főgondnoki tevékenységet, amelyet hősi módon egyházunk és népünk érdekében végez.

Isten áldása legyen Zsinati Főtanácsunk munkáján.

Kolozsvár, 1992. november 24.

dr. Kovács Lajos
püspök

Arthur Long

ISTENORSZÁGA*

Sok évvel ezelőtt az oxfordi Manchester College templomában J. H. Weatherall rektortól egy kiváló beszédet hallottam, melyben meggyőződéssel állította, hogy Istenországa eljön a földre. Megfontolt bizonyosságtétele abban az időben mély benyomást tett reám. Addig is úgy gondoltam, hogy Istenországa eljövételét én is hiszem, de Weatherall rektort hallgatva, mind jobban világos lett számomra, hogy ez a hit mindaddig nem volt több számomra, mint egy bizonytalan vágyódás, melyet nem vettem nagyon komolyan. Istenországa eszméje, úgy gondolom, olyan probléma, amellyel legtöbb hívő ember napjainkban egy kicsit zavarban van. A fogalom, minden értéke ellenére, többé nem foglal el olyan központi helyet szabadelvű hitünkben, mint régen. A barbarizmus és anarchia világában, amelyben az emberi élet váratlanul véget érhet, vajon jogosan ismétljük-e Jézus imádságát: „Jöjjön el a te országod!“, és különben is, mit értünk Istenországon?

Az Újszövetség futólagos olvasásából is kitűnik, hogy Istenországa abszolút központi elem Jézus tanításában. Keresztelő János prédikálásának fő témája is az volt, hogy Istenországa itt van, és amikor őt elfogták, tanítását Jézus vette át és széles körben hirdette Istenországa közelségét. Hogy Jézus pontosan mit értett ezen, bizonyos fokig még vita tárgya, de a fogalom értelmezésénél figyelembe kell venni elsősorban a zsidó vallásos gondolkozást. A zsidók számára Isten a nagy király, aki örök király a mennyben és potenciálisan az egész föld királya. De a föld feletti királysága lényegileg a jövőhöz, az „Úr napja“-hoz tartozott. Ez lényegében egy váratlan, drámai megsemmisülés, melyben a Messiás, az Úr felkentje, a végső ítéletre és a jelen kor végéhez vezet. Ezt értik a tudósok az eszkatológián, mely jelen volt Jézus gondolkodásában, amikor Istenországa eljövételére utalt. Ezért az Istenországa kifejezést úgy kell érteni, mint amely nem egy helyet vagy befolyási kört jelöl, hanem inkább Isten királyságát vagy hatalmát. (A Máté evangéliumban található alternatív kifejezésnek — Mennyek országa — nincs

* Faith and Understanding. The Lindsey Press, London, 1963, 75—81. Fordította dr. Erdő János